

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2026-120

3.2.2026

If Skadeforsikring NUF

Ulykke

Trafikkulykke – promille – grovt uaktsomt – 70 % avkortning – fal. §§ 13-9 og 13-13.

Forsikrede var under påvirkning av alkohol da hun kjørte av veien. I bilen satt to passasjerer. På ulykkestidspunktet var det mørkt, regn og dårlig sikt. Foretaket avkortet erstatningen med 70 % under henvisning til at forsikrede hadde over 0,5 i promille på ulykkestidspunktet. Saken reiste spørsmål om det var grunnlag for avkortning i erstatningen. Nemnda la til grunn at foretaket hadde reklamert i tråd med fal. § 13-13. Nemnda la videre til grunn at forsikrede hadde en promille godt over 0,5 på skadetidspunktet. Forsikrede hadde kjørt noe over fartsgrensen i mørket og med regn, hvilket sammen med alkoholpåvirkningen tilsa at forsikrede hadde fremkalt forsikringstilfellet ved grov uaktsomhet. Foretaket kunne avkorte med 70 %. Nemnda ga foretaket medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede kjørte 4.11.23 ut av veien og traff et tre, under kjøretur med to venner om kvelden.

I politidokumentenes beskrivelse av hendelsesforløpet, datert 6.11.23, fremgår at bilen i en høyresving kjørte rett frem, kom over i motgående kjørebane og så ut i grøft, der den traff et tre

Videre fremgår det at fartsgrensen på stedet var 80 km/t, samt at det var våt og bar vei, dårlig sikt, nedbør og mørkt uten belysning. Forsikrede brukte bilbelte, og det var vedlagt «[b]ilde av speedometeret til bilen som er stanset på ca. 90 km/t».

Forsikrede og de to passasjerene ble kjørt til sykehus, og ble derfor ikke avhørt på stedet.

Foretaket mottok skademelding 9.11.23, utfylt av forsikredes mor, som opplyste:

Kjørte av veien, inn i bygning, autovern/gjerde eller lignende [...] Det var mørkt og dårlig vær med mye regn. Årsaken til ulykken er uklar. Muligens vannplaning. 3 ungdommer som var med i bilen, og alle ble hardt skadet og husker lite.

I skademeldingen svarte moren nei på spørsmål om forsikrede var påvirket av alkohol eller andre rusmidler da hendelsen fant sted.

I samtale med foretaket 13.11.23 opplyste forsikrede at:

hun ikke husker alt, men at noe kom i veien, som gjorde at hun tok en brå venstresving i en høyresving. Hun havnet ut av veien, ned en skrent og ut på et jordet.

Jeg spør om det var et dyr, hun sier at det er mulig. Hun svarer at hun kjørte i 87 km/t, i en 80 sone.

Jeg spør om hun var påvirket av alkohol: hun svarer JA. (i skm er det krysset nei). Jeg spør hva hun hadde drukket: hun svarer, en flaske 20%, 50 cl over et par timer. Hun vet ikke sin egen promille.

Jeg spør hva som var grunnen til at de dro ut på kjøretur med promille (alle tre var påvirket). Hun svarer: det var noe kranling som gjorde at de i bilen ikke ville være på stedet de var, så de bestemte seg for å ta en liten kjøretur. Noe hun innrømmer var veldig dumt. [...]

Foretaket innhentet politidokumenter 14.11.23, og disse ble ifølge «OVERSENDELSE AV STRAFFESAKSDOKUMENTER» adressert til foretaket og oversendt samme dag. Saken var på dette tidspunkt ikke ferdig etterforsket.

Politiet foretok telefonavhør av passasjerene 16.11.23. Passasjer A husket ikke mye av dagen og bakgrunnen for at de satt i bilen. A husket ikke om forsikrede drakk alkohol, men opplyste at forsikrede til vanlig kjører pent, og nylig hadde fått førerkort.

Passasjer B husket heller ikke mye fra kvelden og kjøreturen, og opplyste at det ikke var noe spesielt formål med kjøreturen. B kunne ikke huske at forsikrede hadde drukket noe alkohol. B så ikke at forsikrede drakk alkohol. Forsikrede virket normal. B opplyste videre at han i etterkant hadde funnet ut at forsikrede hadde drukket litt alkohol, men dette kunne være rykter. B hadde ikke spurt forsikrede om dette selv. B opplyste videre at han hadde hørt av de andre i bilen at årsaken til ulykken var at forsikrede hadde forsøkt å unngå noe i veien.

Forsikrede opplyste i klage av 23.1.25 at:

Påtalemyndigheten v/ politifullmektig [...] traff den 17. november 2023 beslutning om beslag i blodprøver tatt av [...] på sykehuset, jf. dok. 03,02.

Blodprøveresultatet ble skrevet ut og oversendt til politiet den 20. november 2023, jf. dok. 09,02.

[...]

Dagen etter at [forsikrede] hadde signert erklæringen om fritak fra taushetsplikt, sendte politiet anmodning om sakkyndig uttalelse til [...] med tanke på alkoholpåvirkning, jf. dok. 01,02. Den sakkyndige rapporten ble ferdigstilt den 28. november 2023, med følgende konklusjon (dok. 09,03);

«En etanolkonsentrasjon på 42 millimol per liter i plasma tilsvarer anslagsvis 1,6 promille i fullblod. Det foreliggende analyseresultat i plasmaprøven kan indikere alkoholpåvirkning ved kjøretidspunktet, men det kan ikke brukes som bevis i strafferettslig sammenheng, hverken med tanke på om det faktisk forelå alkoholpåvirkning, eller hvor omfattende denne påvirkningen eventuelt var. Mandatets spørsmål kan altså ikke besvares ut fra det foreliggende analyseresultat.»

Som begrunnelse for konklusjonen ble det vist til at den aktuelle prøven, basert på en enzymatisk ADH-basert metode, er beheftet med flere typer usikkerhet, og at prøven ikke kan anvendes som bevis for alkoholpåvirkning, eller for grad av alkoholpåvirkning. Det er bl.a. vist til at det er «rapportert at falskt positive etanolmålinger kan forekomme ved bruk av denne metoden, altså at det ikke var etanol i prøven ved bruk av spesifikk metodikk».

Det ble hverken oversendt fullstendige blodprøveresultater eller fullstendig rapport fra sakkyndig om alkoholpåvirkningen.

Forsikrede ble avhørt via telefon 20.11.23:

Siktete husker ikke altfor mye, men det var noe som kom ut i veien. Dette gjorde at siktete forsøkte å svinge unna. [...] Siktete vet ikke hva som kom ut i veien, for det vet hun ikke. Det var vel et dyr som kom fra høyre side av veien. Det gjorde at siktete forsøkte å svinge unna det.

Beskriv vær og føre da siktete kjørte ved der ulykken inntraff? Været var regn og det var mørkt. Det hadde vært fint grep, men det var glatt da hun kjørte i grøfta. I det hun svingte unna, så føltes det glatt, enten fordi hun var i grøfta, eller fordi det var glatt på veien. Det føltes ut som det var glatt.

Siktete har ikke peiling på hvor langt foran dette dyret var da det gikk ut i veien. Siktete kan ikke si størrelsen på dyret som kom foran, men det var ikke så stort som en elg. [...]

Det var god stemning i bilen. Det var musikk i bilen og siktete snakket med de andre. [...] Det var ikke noe spesielt ved de to i bilen, som tok oppmerksomheten fra siktete når hun kjørte.

Hvor fort kjørte siktete da hun kjørte av veien? Siktete har hørt at speedometeret sto på 90 km/t, men hun så på hastigheten litt før, og den var ca. 80 km/t.

Hvordan følte siktete seg da hun kjørte bil denne kvelden? Siktete følte seg fin. Hun følte seg opplagt.

Hvor skulle de kjøre hen? Det var like i nærheten av der de kræsja, så er det et utsiktspunkt. Siktede og de i bilen kunne tenke seg en tur vekk fra [...]. [...] De skulle bare være der og snakke. De skulle vel bare sitte i bilen og prate. [...]

[...] Siktede ønsker ikke svare på om hun hadde drukket noe forut for kjøringen denne dagen. [...] Siktede tenker at det var det som kom foran bilen som var problemet og at hun ikke kunne gjort så mye annet.

Siktede fikk førerkort i starten av juli. Hun følte seg komfortabel og har en forsiktig og ansvarlig kjøreatferd til vanlig.

Siktede presiserer at det nok var en refleks at hun svingte vekk fra det som dukket opp foran bilen. Det kan ha vært en fugl. Det er folk som ser på fugler ved dette utsiktspunktet som var i nærheten. [...]

I egenerklæring til foretaket 22.11.23 opplyste forsikrede følgende om hendelsen:

Det regna kjempe mye og var mørkt, så var det noe som brått kom ut i veien som gjorde at jeg mista kontrollen

mulig det var et dyr

kan også ha vært vannplaning

Om skaden opplyste forsikrede at hun hadde fått brudd i bekkenet og ribbeina, samt at hun hadde smerter i kragebein, bein og armer. Videre at røntgen/MR hadde vist brudd i ryggen, og at hun hadde en nummen følelse i underlivet.

Forsikrede trakk 24.11.23 tilbake sitt samtykke ved erklæring om fritak fra taushetsplikt.

Foretaket opplyste i brev av 8.2.24 til forsikrede at det hadde mottatt opplysninger fra politiet som viste at forsikrede var påvirket tilsvarende en promille høyere enn 0,5 da ulykken inntraff, og at:

[...] de fremkomne opplysningene gir en klar sannsynlighetsovervekt for at bilfører var betydelig påvirket av alkohol under kjøringen og retten til erstatning under bilansvaret bortfaller derfor etter bal. § 7. Når det gjelder krav under barneforsikring og førerulykkeforsikringen kan også disse reduseres etter fal § 13-9 da det foreligger grov uaktsomhet. Hensyntatt promillens størrelse, farten som angivelig var ca. 90 km/t og ansvaret du hadde overfor passasjerene, finner [foretaket] at erstatningene etter fal § 13-9 bør kunne avkortes med 70 %. [...]

Forsikrede vedtok 29.5.24 forelegg for brudd på vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3, og ble ilagt bot på kr 14 000 og tap av førerkort i seks måneder.

Forsikrede opplyste 3.3.25 bl.a.:

Etter ulykken hadde skjedd, var [hun] både redd og fortvilet. [...] Hun har siden barnealder ofte «tatt støytten» for andre, noe hun også gjorde i dette tilfellet. Slik [hun] husker det, var det flere som delte på halvlitersflasken med 20 %. Hun opplyser også at hun ikke drakk 20 % «rent», men blandet alkoholen med blandevann for at alkoholprosenten skulle bli lavere.

[...]

Dersom man i stedet legger til grunn at hun fra klokken 19:00 til 21:30 drakk 2 dl med 20 % ville hun ifølge våre beregninger hatt en ca. promille på 0,4 klokken 22:00. Etter vårt syn vil dette være en mer korrekt tilnærming til spørsmålet om hennes alkoholpåvirkning.

Forsikrede har i det vesentlige anført at det ikke foreligger tilstrekkelig årsakssammenheng mellom forsikredes alkoholpåvirkning og ulykken. Det foreligger dermed ikke holdepunkter for at hun har utvist grov uaktsomhet, jf. fal. § 13-9. Hun bestrider ikke at hun var alkoholpåvirket på ulykkestidspunktet, men anfører at det må legges til grunn at promillen ikke har vært over 0,5. På tidspunktet telefonsamtalen med foretaket ble gjennomført, var forsikrede innlagt på sykehuset med alvorlige bruddskader og var påvirket av sterke smertestillende medikamenter, bl.a. morfin. Det ble ikke stilt oppfølgingsspørsmål til forsikrede knyttet til hva slags type alkohol som ble drukket, over hvilken tidsperiode, hvem som drakk hva, eller om alkoholen ble blandet ut.

Det er standard rutine at politiet rekvirerer blodprøver på sykehuset dersom det er mistanke om ruspåvirket kjøring, jf. helsepersonelloven § 12, som sier at bl.a. leger og sykepleiere etter anmodning fra politiet «skal» ta blodprøve av personer som er mistenkt for ruspåvirket kjøring. Dette er ikke gjort i foreliggende sak, hvilket innebærer at påtalemyndigheten heller ikke kan beslaglegge blodprøveresultatet uten et samtykke fra forsikrede, jf. beslagsreglene i straffeprosessloven §§ 204, jf. § 119, og HR-2005-1657-A. Innhenting av blodprøven er med andre ord foretatt i strid med straffeprosesslovens bestemmelser om beslagsforbud, slik at denne ikke kan tillegges bevismessig vekt.

Dersom blodprøveresultatene mot formodning ikke kan avskjæres, anføres at dette uansett ikke vil være avgjørende, ettersom det ikke foreligger tilstrekkelige holdepunkter for å konstatere graden av alkoholpåvirkning under kjøringen basert på blodprøven. Det vises til den sakkyndige uttalelsen, som fastslår at det er stor risiko for feilmarginer dersom man foretar en omregning basert på blodprøven tatt på sykehuset. Det er ikke holdepunkter for å konstatere at forsikrede hadde en så høy promille som 1,6. Verken passasjerene eller politiet på stedet merket at forsikrede var alkoholpåvirket. Dette underbygges av at politiet ikke rekvirerte blodprøver av henne i tråd med standard rutine. Hun var på skadetidspunktet ung og uerfaren mht. alkoholtoleranse. Dersom hun hadde hatt en så høy alkoholpromille som foretaket har gitt anvisning på, har det formodningen mot seg at ingen av de som observerte henne før og etter ulykken merket dette.

I lys av forsikredes tilstand på tidspunktet for telefonsamtalen med foretaket, kan hennes forklaring om alkoholinntak ikke legges ukritisk til grunn. En mer korrekt tilnærming må være å legge til grunn at hun delte på halvlitersflasken og drakk 2 dl med 20 % fra klokken 19:00 til 21:30, som medfører at forsikrede hadde en ca. promille på 0,4 klokken 22:00. Bevistvilen knyttet til alkoholpåvirkningen må gå ut over foretaket. Samlet sett må det anses tilstrekkelig sannsynliggjort at forsikrede var påvirket av alkohol under kjøringen, men at tvilen om promillenivå må komme henne til gode, slik at det må legges til grunn at hun hadde «lavpromille» da ulykken inntraff.

Uansett foreligger det ikke tilstrekkelig årsakssammenheng mellom forsikredes alkoholpåvirkning og ulykken. Ulykken skyldtes at hun som en ren reflekshandling svingte unna et dyr som kom ut i veien.

Subsidiært anføres at avkortningen på 70 % er for streng. Forsikredes aktsomhet må anses å ligge i nedre sjikt av den grove uaktsomhet, mot grensen til simpel uaktsomhet, sml. RG-2000-1453. Videre var ulykken en konsekvens av et dyr i veibanen, og at forsikrede forsøkte å styre unna dette dyret. Hennes beruselse kan ikke anses å overstige såkalt «lavpromille». Forsikrede ble videre påført alvorlige skader som vil kreve behandling i årene fremover, og en avkortning på 70 % vil ramme henne urimelig hardt. Dersom det først skal foretas en avkortning, bør denne ikke overstige 25 %.

Forsikrede har også, i tråd med nyere praksis fra Finansklagenemnda, fremsatt krav om dekning av utgifter til advokat.

Foretaket har i det vesentlige anført at forsikrede grovt uaktsomt har fremkalt forsikringstilfellet, jf. fal. § 13-9. Det er klar sannsynlighetsovervekt for at forsikrede var påvirket av alkohol da utforkjøringen skjedde, ut fra hennes egen forklaring som understøttes av prøveresultatet fra blodprøvetakingen. Når det gjelder opplysningen om at det skal ha vært flere som delte på halvlitersflasken, er det bevismessig vanskelig å legge vekt på denne, ettersom den kommer 1 ½ år etter at ulykken fant sted. Forsikrede forklarte seg annerledes i samtalen med foretaket ni dager etter ulykken. Det er mulig at dette bl.a. skyldtes at hun var påvirket av sterke smertestillende medikamenter, men forsikrede har heller ikke fortalt det senere, til tross for at hun måtte forstå at

dette var en viktig opplysning. I bevisvurderingen må også legges vekt på at den opprinnelige forklaringen underbygges av blodprøveresultatet. Det må samlet legges til grunn at promillen var mer enn 1,5 % på skadetidspunktet.

Det må videre legges til grunn at det er årsakssammenheng mellom forsikredes alkoholpåvirkede tilstand og utforkjøringen. Av skademeldingen og forsikredes forklaringer fremkommer at hun anser årsaken som uklar, muligens kan det være snakk om vannplaning eller at noe kom ut i veien, eventuelt et dyr. Hverken vannplaning eller at hun mistet kontrollen fordi det kom noe ut i veien er bekreftet. De observasjoner politiet har gjort på stedet tilsier at hun ikke fikk med seg at hun kom til en sving og derfor kjørte rett frem. Det er ikke tegn på unnamanøver. Forsikrede har ikke sannsynliggjort at ulykken ville inntruffet selv om hun ikke hadde vært beruset.

Avkortningen i promillesaker etter fal. § 13-9 er gjennomgående streng. Forsikrede visste at hun hadde drukket og hadde relativt høy promille da hun kjørte. At speedometeret hadde stoppet på ca. 90 km/t kan tyde på at hun også lå over fartsgrensen som var 80 km/t. Kjøringen medførte ikke bare fare for skade for henne, men også passasjerer.

En avkortning med 70 % i tråd med praksis, jf. FinKN-2016-514 og AKN-2102.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om foretakets ansvar kan settes ned som følge av at forsikrede grovt uaktsomt har fremkalt forsikringstilfellet, jf. fal. § 13-9. I så fall om foretaket kan avkorte med 70 %.

Det følger av fal. § 13-9 første ledd første punktum at foretakets ansvar kan settes ned eller falle bort dersom den forsikrede «grovt uaktsomt» har fremkalt forsikringstilfellet eller økt skadens omfang. Bestemmelsen forutsetter at det må være årsakssammenheng mellom den grove uaktsomheten og forsikringstilfellet eller mellom den grove uaktsomheten og en økning av skadens omfang.

Foretaket kan bare påberope seg ansvarsfrihet etter bestemmelsen dersom det har reklamert uten ugrunnet opphold etter at det ble kjent med de forhold som medfører at reglene kan anvendes, jf. fal. § 13-13. Når det gjelder hvor lang saksbehandlingstid som aksepteres vises det til følgende uttalelse fra Finansklagenemnda Skade i FinKN2021-360, som tiltres:

Nemndspraksis har gjennomgående akseptert en total saksbehandlingstid på to–tre måneder fra mottak av skademelding, til avslaget foreligger, se eksempelvis FinKN 2017-525. Lenger saksbehandlingstid kan aksepteres hvis det er kontinuerlig aktivitet i saken og de undersøkelsene som foretas må regnes som nødvendige for å avklare avslagsgrunnen nærmere. Derimot godtas ikke ubegrunnede opphold i saksbehandlingen, jf. FinKN 2018-631 og 2018-577 (begge med 2 ½ måned opphold uten begrunnelse).

Forsikrede opplyste i telefonsamtale med foretaket 13.11.23 at hun hadde drukket alkohol før ulykken og at det var snakk «en flaske 20%, 50 cl over et par timer», men at hun ikke visste sin egen promille. Foretaket innhentet politidokumentene 14.11.23, og disse ser ut til å ha blitt oversendt samme dag. Politiet anmodet deretter 23.11.23 om uttalelse fra sykehuset om forsikredes alkoholpåvirkning. Det er noe uklart når foretaket mottok denne uttalelsen. Nemnda legger til grunn at foretaket først da det fikk uttalelsen fikk indikasjon på hvor høy promille forsikrede hadde. Videre at denne informasjonen hadde betydning for hvorvidt foretaket ville sette ned erstatningen helt eller delvis. Brev med informasjon avkortning under førerulykkeforsikringen ble sendt 8.2.24. Etter nemnda syn har det vært tilstrekkelig aktivitet i saken fra foretakets side etter samtalen med forsikrede 13.11.23, og frem til avslagsbrevet 8.2.24, som må regnes som nødvendig for å avklare avslagsgrunnen nærmere. Dette har også sammenheng med at forsikrede i telefonsamtalen 13.11.23 også opplyste om mulige andre

årsaker til skaden enn forsikredes beruselse, herunder dyr i veien. Dette er forhold som foretaket måtte avklare nærmere før det kunne ta stilling til avkortningsspørsmålet.

Nemnda finner etter dette at foretaket har reklamert i tide i tråd med fal. § 13-13, og kan påberope seg ansvarsfrihet etter fal. § 13-9.

For at en handling eller unnlatelse skal anses som grovt uaktsom, må det etter rettspraksis foreligge et «markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende altså er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet», jf. Rt-1989-1318 og Rt-2009-6.

Foretaket har bevisbyrden for at vilkårene for avkortning er oppfylt, og det er i utgangspunktet tilstrekkelig med alminnelig sannsynlighetsovervekt, jf. HR-2016-2579-A (se særlig avsnitt 33).

Utgangspunktet i nemnda er fri bevisførsel. Ved bevisvurderingen tillegger nemnda tidsnære bevis størst vekt. Videre har kravstiller plikt til å opplyse saken, f.eks. ved å gi foretaket tilgang til relevante journaler (og f.eks. resultatet av relevante blodprøver), jf. fal. § 18-1.

Forsikrede har erkjent at hun var alkoholpåvirket under kjøringen, men partene er uenige om hvilken promille forsikrede hadde på ulykkestidspunktet.

Forsikrede har gjengitt fra den sakkyndige rapporten om alkoholpåvirkningen at «[e]n etanolkonsentrasjon på 42 millimol per liter i plasma tilsvarer anslagsvis 1,6 promille i fullblod». Partene synes å være uenige om tolkningen av rapporten og blodprøvene, samt hvilken bevismessig vekt disse kan ha. Nemnda har ikke medisinsk kompetanse, og spørsmål om hvilken vekt man kan legge på disse opplysningene, krever etter nemndas syn muntlig bevisføring med utspørring av sakkyndige vitner.

Selv om blodprøveresultatene alene kan være noe usikre, vil de likevel være relevante ved den totale vurderingen av aktuell promille. Særlig dersom de har støtte i øvrige opplysninger i saken. Det vises her særlig til forsikredes første forklaring om alkoholinntak, gjengitt i telefonnotat 13.11.23, der det fremgår at forsikrede på spørsmål om hva hun hadde drukket, svarte: «en flaske 20%, 50 cl over et par timer. Hun vet ikke sin egen promille.»

Forsikrede har i brev 3.3.25 opplyst at hun delte den aktuelle spritflasken med andre, og at man må kunne legge til grunn at hun kun drakk 0,2 liter. Denne informasjonen står i motstrid med den første og tidsnære forklaringen, og kan ikke legges til grunn, jf. Høyesteretts retningslinjer for bevisvurdering, jf. for eksempel jf. HR-2019-2336-A og Rt-1998-1565.

Forsikrede har også vist til at opplysningene ikke kan legges til grunn, under henvisning til at hun var innlagt på sykehuset på tidspunktet, og mottok morfin, mv. Til dette bemerkes at denne typen medikamenter ikke i seg selv medfører at man ikke kan svare korrekt på relativt enkle spørsmål. Muntlig bevisføring kan muligens medføre et annet syn på forsikredes tidsnære opplysninger, men på bakgrunn av nemndas rent skriftlige saksbehandling, legger nemnda forsikredes første forklaring, om at hun drakk en halvlitersflaske på 20 % over et par timer, til grunn.

Et slikt inntak vil kunne gi den promillen som fremgår av blodprøven. Uansett fremstår det i hvert fall sannsynlig for nemnda at forsikrede hadde en promille godt over 0,5 på skadetidspunktet.

Forsikrede har videre anført at det ikke er årsakssammenheng mellom påvirkningen og ulykken. Det er bl.a. vist til at det var mørkt og vått på veien. I avgjørelse 2024-218 uttalte nemnda at «[d]et forhold at det er glatt og mørkt vil etter nemndas syn ikke være nok for å bevise at bilen ville ha begynt å skli uavhengig av førers påvirkning». Nemnda legger til grunn at det samme må gjelde for utforkjøring. Det bemerkes at fører uansett skal tilpasse kjøringen etter forholdene. Videre er det

gjentatte ganger vist til at et dyr skal ha kommet over veien, men det er etter nemndas syn ikke tilstrekkelige spor av dette i politidokumentene. Bilen skal ifølge bildene og beskrivelsen i politianmeldelsen ha kjørt rett frem i en sving. Det er ikke funnet spor i veibanen som viser at forsikrede utførte en unnamanøver.

Oppsummeringsvis legger nemnda til grunn at forsikrede har kjørt i beruset tilstand, med en relativt betydelig promille. Speedometeret viste nærmere 90 km/t i en 80-sone, det var mørkt og mye regn, noe som burde tilsi relativt forsiktig kjøring, heller enn å kjøre over fartsgrensen.

Samlet fremstår det tilstrekkelig sannsynliggjort at forsikrede fremkalte forsikringstilfellet med grov uaktsomhet. Det er da grunnlag for avkortning av erstatningen, jf. fal. § 13-9.

Spørsmålet blir etter dette om 70 % avkortning er for høyt i aktuelle sak.

Det følger av fal. § 13-9 første ledd tredje punktum at foretaket skal ta flere momenter i betraktning ved vurderingen av sin reaksjon mot grov uaktsom fremkallelse av forsikringstilfellet: Skyldgraden, skadeforløpet, om forsikrede var i selvforskyldt rus, reaksjonens virkning for den berettigede og personer som er økonomisk avhengig av ham, og forholdene ellers.

Skyldgraden er grov uaktsomhet og forsikrede var i selvforskyldt rus. Hun var selv fører av bilen, som i praksis medfører en høyere avkortningsgrad enn om man er passasjer, jf. nedenfor. Som ruset sjåfør utsetter man ikke kun seg selv for risiko, men også evt. passasjerer og andre trafikanter. Hun kjørte også noe over fartsgrensen. Etter vårt syn ligger den grove uaktsomheten i øvre sjikt, hvilket taler for en høy avkortning.

Praksis viser at avkortningen ved kjøring i beruset tilstand (alkohol eller narkotika) er høy for sjåføren, og som regel varierende mellom 70 og 100 %. Se f.eks. FinKN-2016-514, 2011-215, 2009-240, AKN-2374, AKN-2102 og AKN-2101, som alle ble 70 % avkortning. Gjennomgående synes praksis å legge seg på 100 % ved narkotikarus og høy fart, mens avkortningen settes noe lavere ved alkoholbruk og store varige skader og varig uførhet.

Nyere praksis viser imidlertid at det har vært en generell tendens til utvikling mot noe lavere avkortningsgrad, jf. avgjørelse 2023-881 og 2025-1041. Den generelle tendensen i medvirkningslæren er at det skal mer til for at det foretas avkortning, og at når det foretas er det med en mer moderat avkortningsgrad som fastsettes sml. med tidligere. Utviklingen skyldes en stadig større vektlegging av sosiale hensyn.

Utviklingen kan tilsi en viss nedjustering av nivået i praksis gjennomgått ovenfor, men hensyntar man at det her ikke er dokumentert en større varig skade og uførhet, kan ikke nemnda se at nivået skal ligge under de 70 % som foretaket har avkortet i denne saken.

Med dette resultatet har ikke forsikrede rett til dekning av sine advokatutgifter, jf. bl.a. 2024-218.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Mallings (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).